DWUDZIESTE SPRAWOZDANIE KOMITETU OCHRON DLA MAŁYCH DZIECI w KRAKOWIE z roku 1867.

W KRAKOWIE.
Nakładem Komitetu Ochron dla Małych Dzieci.

W DRUKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Konst. Mańkowskiego.
1868.

SPIS TREŚCI.

I.

Wszędzie gdzie Ochrony zaprowadzonemi zostały istnieją one jako Zakłady Miłosierdzia. Wszędzie jednakże zwracają one na siebie uwagę władz nad oświatą ludu czuwających i chętnie bywa im przyznanym pewien udział w wielkiém zadaniu pracy około wychowania publicznego. W miastach większych gdzie ludność nagromadzona skrzętnie ubiega się za dziennym zarobkiem, szkoła nie wystarcza na potrzebę pierwotnego wychowania, skoro często nie wspiera jéj odpowiednie wychowanie domowe, — dlatego powstały, dlatego utrzymują się Ochrony i skromne ich działanie z wyższych stanowisk oświaty powszechnéj właściwe nieraz zyskało sobie uznanie. Szkoła początkowa odnosi pożytek z tych dwóch do czterech lat, które ubogie dziecko przepędziło w Ochronie, gdzie odbierało pierwsze nauki religii i obyczaju, gdzie rozumne rozwijanie władz umysłowych przygotowywało młode pojęcie do przyjęcia dalszych zarodów oświaty, kiedy inaczéj, pojęcie to właśnieby zdziczało z braku właściwego pielęgnowania go w domu. Szkoła po takiém przygotowaniu dziecka znacznie więcéj zdziałać może, niżliby zrobiła bez niego, u wielkiéj liczby dzieci biednego stanu. Lecz, jeżeli tym sposobem Ochrona pewną korzyść przynosi szkole w ogólnym celu oświaty ludu, jakżeż odosobnioném będzie zadanie Ochrony, jak zwodniczém nawet i to zadowolenie uczucia miłosierdzia za przytulenie ubogich dzieci, jeżeli wypuszczając one z pod swéj opieki, oddaje dzieci te znowu na pastwę zaniedbaniu, i te zarody które starano się wszczepić w młode ich serca, narażonemi są na zniszczenie z braku dalszego ich pielęgnowania. Łudzićby się nie trzeba pod tym względem; mało skutku zostanie z najlepszego w Ochro-

nie prowadzenia, jeżeli po wyjściu z niéj nie znajdzie zaraz dziecię takich dla swego dalszego wychowania ułatwień, jakich potrzebuje ta roślina tak jeszcze młoda, a z takiém staraniem w Ochronie pielęgnowana. Cóż dzieje się u nas po największéj części z dziećmi, które wychodzą z Ochron? Mała ich stosunkowo liczba oddawaną bywa przez rodziców do szkoły, bo według badań czynionych przez komitet Ochron, zaledwie czwarta część; reszta zostaje w domu w warunkach mniéj więcéj podobnych do tych jakich uniknęły uczęszczając do Ochrony, tylko że do posług domowych używaną bywa, — część udaje się do rzemiosł, część do służby. A umieszczenie w rzemiośle, zaiste, rzadko kiedy przez długie lata jest czém inném jak służbą i to twardą służbą, bynajmniéj nie opiekuńczą ze strony służbodawców. Gdyby Ochrona mogła zatrzymać dziecię do lat 10ciu lub 12tu i rozciągnąć dobrodziejstwo do większéj ilości dzieci, co teraz jedynie przez częstą przemianę małych, do lat 7iu dochodzących, otrzymać może, wtedy wpływ jéj nabyłby daleko większego znaczenia, i osiągniętąby została w wyższym stopniu ta ciągłość nieprzerwana opieki i kierunku, która jest nieuchronnym warunkiem skutecznego wychowania. Ale Ochrony według ustaw obowięzujących nie mogą trudnić się daléj dziećmi, które sześć lat wieku skończyły, i środki w nich użyte nie sięgają téż daléj jak do tego co dla tak młodocianego wieku jest stosowném. Zakłady te utrzymują się głównie z darów dobroczynnych. Gdyby i mogły zatrzymać dziecię do lat 10ciu lub 12tu, to i tak po dojściu do tego wieku, wprawdzie więcéj nieco ustalone byłyby w nich pierwsze moralne podstawy ukształcenia, lecz tém słuszniéj należałoby się im ułatwienie dalszego postępu, który szkoła dać może, że do korzystania z niéj więcéj bylyby przygotowane.

Czujemy w tém położeniu rzeczy konieczną potrzebę zapełnienia więcéj, niż dotąd, tego odstępu jaki jeszcze oddziela dobroczynną instytucyę Ochronek od właściwych szkół różnego rodzaju, i z tego to powodu zaczynając Ochronkami małych dzieci, jako zakładami miłosierdzia śmiémy rzucić oko na dalszy przebieg wychowania téj

młodzieży, którą tak krótko pod opieką tych zakładów chowamy.

Jeżeli skromna Ochrona niejaką usługę oddaje szkole, mamy także niejakie prawo do wynurzenia życzeń naszych co do szkółek początkowych, i pragnąć musimy, aby w skutku troskliwéj pieczy o dobro ogólne wychowania i oświaty w kraju, liczba i rodzaj zakładów szkolnych płci obojga, z których ubogie dzieci nieco starsze korzystać mogą po wyjściu z Ochrony, została zwiększoną, aby przystęp do nich jak najwięcéj był ułatwionym, aby urządzenie ich było takiém, żeby nietylko naukowe ale prawdziwie wychowawcze i opiekuńcze było w nich prowadzenie młodzieży.

Szkoły nasze parafialne czyli początkowe są przepełnione. Potrzeba nam szkół początkowych w większéj ilości, a urządzenie ich możeby z korzyścią mogło przyjąć niektóre szczegóły nietylko metody używanéj w Ochronach, ale i téj macierzyńskiéj troskliwości, która w nich jest wychowania zasadą. Przekonani jesteśmy, że wolność zakładania i utrzymywania szkół początkowych dana zgromadzeniom zakonnym przyczyniłaby się wielce do pomnożenia liczby tych szkół, i do zrobienia ich przystępnemi najuboższym. Dla późniejszego zaś wieku, kiedy już potrzeba zarobkowania od właściwéj szkoły elementarnéj usuwa,—szkółki niedzielne, szkółki wieczorne, szkoły rzemieślnicze, w połączeniu ze ścisłym obowiązkiem uczęszczania do nich, mogą jeszcze daléj wywierać czynną i nieprzerwaną opiekę nad wychowaniem młodzieży ubogiéj naszéj ludności, utrzymując zarody z pierwotnego powzięte wychowania, i kierując ją do tego, co jéj w życiu drogę pomyślniejszego a uczciwego bytu otworzyć potrafi.

Mniemamy, że pod tym względem wiele uczynioném być może; życzenia zaś, które objawić śmiemy, są bez wątpienia tylko słabém wyrażeniem tego co światły zarząd wychowania publicznego w kraju obmyślić i o ile okoliczności pozwolą, przeprowadzić zdoła. My pozostając przy naszém zadaniu pełnienia miłosierdzia tam, gdzie ubóstwo sprawia upośledzenie wychowania domowego, patrzymy dziś ze zwiększoną otuchą na dzieci nasze siedzące na ławkach Ochrony, albowiem czujemy, że przy-

szłość i tych małych potrzebujących wielorakiéj szkolnéj opieki po wyjściu z Ochron, w dobre, zaufane złożoną jest ręce.

Przechodząc do bieżących spraw Ochron naszych, mamy powody do cieszenia się nieustającym dotąd przypływem zasiłków pieniężnych, którym nas Opatrzność obdarza. Jakkolwiek staranie o ten nieustający przypływ staje się trudniejszém, w miarę jak przybywa w mieście naszém zakładów dobroczynnych i przedsięwzięć odwołujących się do dobréj woli szlachetnéj publiczności składkującéj, nie moglibyśmy wcale życzyć, aby mniéj ożywionym był ten ruch dobroczynny w rozmaitych, mimo ciężkiego czasu, rozwijający się kierunkach. Pragnęlibyśmy tylko aby Ochronki, te zakłady chrześciańskiego miłosierdzia, były zawsze bliskiemi serca Pań naszego miasta i stale zwracały na siebie Ich uwagę. Między kościołem a domem rodzinnym, gdzie szanowne Panie nasze tak czule i wzorowo spełniają obowiązki dla swych rodzin, aby w pamięci ich nasuwała się często na myśl Ochrona, będąca religijną rodziną ubogich dzieci. Imie Opiekunki nie jest wcale tytułem urzędowym mogącym odstraszać miłosierdzie. Jest to nazwa, która istotnie przystoi prawdziwemu powołaniu do niesienia pomocy tym biednym dziatkom. Wszakżeż musimy wspomnieć, że od lat więcéj jak dziesięciu nie mamy Opiekunki głównéj tych zakładów dziecinnych. Była nią z razu przez pięć lat wzorowo pani Moszyńska, późniéj zastępczo poważna wiekiem pani Kochanowska, ale od roku 1858go brakuje nam tego głównego ogniska, w którém skupiają się starania około Ochron, te właśnie, które najwięcéj serca czułe skłaniać ku nim mogą. Stanowisko Opiekunki głównéj dawałoby zajmującéj one osobie pierwsze prawo przemawiania za Ochronami dzieci w społeczności miasta, w towarzystwie pań mianowicie, i głos jéj razem ze szczególnego obowiązku i z serca płynący byłby prędzéj i skuteczniéj jak inny słuchanym wśród różnych zabiegów, między które dzielą się dobroczynne chęci naszych współobywateli. Co rok spodziewamy się, że to

osierocenie komitetu Ochron ustanie; — wstępując w rok 1868, spodziewamy się znowu...

W miesiącu lutym r. 1867 Jw. X. Biskup Łętowski oznajmił Komitetowi Ochron, iż chęcią jego jest dać do rąk Komitetu summę 6500 złr. i przywiązać ją do fundacyi Ochrony IV. na Kazimierzu, łącznie z danémi przez siebie dawniéj na tę Ochronę 1500 złr., w ten sposób, aby dochód służył na utrzymywanie przy téj Ochronie dwóch Siòstr Miłosierdzia, stawiając przy tém warunek, aby Ochrona ta na Kazimierzu pod kierunek Siòstr Miłosierdzia oddaną była. Jakiemi uczuciami radości, przyjmując tę ofiarę, najszanowniejszego dawcy ze czcią i wdzięcznością, Komitet był przejęty, okazuje może najlepiéj ta okoliczność, iż natychmiast po objawieniu tego nowego zasiłku dla Ochron, zrobiono postanowienie przystąpienia w tym roku koniecznie do otwarcia na nowo zawieszonéj od roku 1863 Ochrony IIIéj, która istniała od r. 1851 na przedmieściu Smoleńsku. — Gdy w téj stronie miasta szerzące właśnie czynność swą Zgromadzenie pp. Felicyanek własną założyło Ochronę, zamyślono Ochronę IIIią umieścić na Piasku, w okolicy do Smoleńska zbliżonéj, która to myśl z powodu trudności znalezienia odpowiedniego miejsca w tamtéj stronie i z powodu dogodności wynikającéj z posiadania własnego domu, który fundusz Ochron wziął w spuściznie po zwiniętym domu Schronienia Sierot płci żeńskiéj, zamieniono na zamiar urządzenia Ochrony IIIéj w tymże domu przy ulicy Krowoderskiéj Nr. Gm. VII. Miejscowość ta zdawała się i z tego względu odpowiednią, że część Kleparza i ulicy Długiéj, pobliska, mieści w sobie znaczną liczbę ubogich dzieci, potrzebujących opieki w Ochronie. Tymczasem, gdy Komitet zajął się czynnie dopełnieniem woli Jw. X. Biskupa Łętowskiego, aby Ochrona IVta na Kazimierzu od 1 listopada Siostrom Miłosierdzia oddaną została, zaszły co do tego trudności dopiero w ciągu lata stanowczo wyjaśnione. XX. Augustyanie wynajmujący lokal na Ochronę IVtą w zabudowaniach swoich klasztornych, opierając się na przepisach swoich zakonnych, nie zgodzili się na to, aby Siostry Miłosierdaia pod dachem

tychże zabudowań zamieszkały, a to stało się powodem, iż nieodstępując od zobowiązań co do przedmieścia Kazimierza na Komitet włożonych, Jw. X. Biskup Łętowski przyzwolił na to, aby tymczasowo Ochrona IIIcia, otworzyć się mająca w domu przy ulicy Krowoderskiéj z daru Jego korzystała, kierunkowi Siόstr Miłosierdzia oddana. Rozpoznanie ścisłe tego domu doprowadziło do przekonania, że w tym w jakim znajdował się stanie, żadnym sposobem na stosowne, zdrowe, przyzwoite umieszczenie Ochrony służyć nie mógł. Miano na względzie nieuchronne warunki dobrego powietrza, czystości, światła, chciano, mając obecnie fundusze znacznie większe od tych, które były na początku istnienia Ochron w Krakowie, utworzyć prawdziwie dobrą i prawidłom dobrego wychowania odpowiednią Ochronę. Znaczniejszego funduszu potrzeba było na przebudowanie należyte całego tego domu, na podwyższenie murów, pokrycie dachem ogniotrwałym, wprawienie nowych drzwi i okien, postawienie pieców, urządzenie mieszkania dla Siόstr przewodniczek Ochrony, urządzenie ganku, miejsc do wygody służących, itd. Znaczny ten fundusz gdzież mógł być znaleziony? Komitet rozważał, ażali może na ten cel użyć części funduszów stałych, leżących w kassie jego depozytowéj w papierach procentowych, i skłonił się wreszcie do użycia ich, tą powodowany uwagą, iż fundusze te obrόcone na przyprowadzenie realności własnéj do takiego stanu, iż jéj wartość zostać miała znacznie zwiększoną, odpowiadając przytém celowi Ochrony, nie zmieniały wcale swego przeznaczenia, ani nawet nazwiska właściwych swoich tytułów, przy otwartym zawsze widoku, że z polepszeniem czasu, wszystkie kapitały teraz użyte znowu na bok być odłożone lub inną lokacyę otrzymać mogły. Plan przebudowania przez opiekuna Straussa zrobionym został z kosztorysem na złr. 3996 obliczonym. Przedsiębiorca p. Franciszek Tlachna 4% od téj summy odstąpił. Dodatkowe roboty jakoto: postawienie szopy na drzewo i węgle, urządzenie parkanów, wybrukowanie ścieków, oprόcz tego złr. 215 wyniosły. Kuchnia osobna w dziedzińcu kosztująca, złr. 342 nakładem osobnym dobroczyńców zakładu, a nie wydatkiem z kassy Komitetu postawioną została. Roboty zaczęte w miesiącu sierpniu

z końcem października ukończono, a w listopadzie nastąpił odbiór budynku przez Komisyę z Komitetu; przy wypłacie przedsiębiorca zostawił jeszcze złr. 210 w ręku Komitetu jako ubezpieczenie uapraw, jakie w roku następnym mogły okazać się potrzebnemi. Urządzeniem wewnętrzném zajęły się Siostry Miłosierdzia od wielu lat już prowadzące wzorowo Ochronę IIgą na Kleparzu. Dzień 2 grudnia obranym został na uroczyste otwarcie Ochrony IIIéj w nowém jéj pomieszczeniu; wieńce i chorągwie przyozdobiły dom, świadcząc o radośnych uczuciach ukontentowania z dokonywającego się dzieła. Dobroczyńca Jw. X. Biskup Łętowski raczył sam przybyć dla dopełnienia obrządku pobłogosławienia budynku, który się odbył po nabożeństwie odprawioném w sąsiednim kościele pp. Wizytek. Otoczony członkami Komitetu Ochron, Siostrami Miłosierdzia, publicznością na obchód przybyłą, dziećmi z Ochrony IIéj, z któremi było już 26 nowo do téj Ochrony przyjętych, sędziwy Pasterz krótkiemi i wymownemi słowy podniósł dusze i rozrzewnił serca obecnych, wskazując im, jako z kościoła płynie zawsze źródło tak pomocy dla ludu, i jak ważném jest zadanie Ochronek dla dzieci, — wspomniał także o przeszłości téj części przedmieść Krakowa, która zwała się dawniéj „Biskupie", polecił wreszcie straż nad otwierającym się zakładem obywatelom téjże miasta dzielnicy. Liczba dzieci w téj Ochronie zaraz w pierwszych dniach po otwarciu znacznie się pomnażała, a z końcem roku doszła do 60. I znowu cztéry Ochrony według pierwotnego założenia są przez Komitet Ochron utrzymywane; a z powiększeniem wydatku na nie zwiększa się także dla Komitetu otucha, że one już stale istnieć potrafią, ożywiona uczuciem dopełnionego przez przywrócenie Ochrony IIIéj obowiązku.

Z kapitałów, które postanowiono użyć tymczasowo na przebudowanie domu, tylko spłacony w gotowiznie przez hr. Mycielskiego, obecnego właściciela domu Nr. 305 i 6 w rynku, kapitał z daru śp. Franciszka Wężyka pochodzący złp. 1000, istotnie na ten cel obróconym został, z zachowaniem go pod właściwém imieniem w spisie majątku Ochron. Na pokrycie reszty kosztów przebudowania złr. 3768 zastawionemi zostały w filii Banku

narodowego w Krakowie niektóre summy w obligacyach jako fundusze stałe w kassie zostające, a Komitet ma nadzieję na dom obecnie z gruntu wyrestaurowany zaciągnąć pożyczkę hipoteczną, która mu dozwoli zastawione summy wkrótce z zastawu uwolnić.

Z założenia przez Siostry Felicyanki Ochrony na Smoleńsku Komitet Ochron cieszy się tém bardziéj, iż w prowadzeniu przez też Siostry Ochrony Iéj na Wesołéj ma sposobność przekonać się, iż pp. Felicyanki metodę wzorową prowadzenia Ochrony Sióstr Miłosierdzia coraz więcéj sobie przyswajają. Ostatnia tylko już pozostała się na Kazimierzu Ochrona IVta Ś. Elżbiety pod przełożonym świeckim, według trybu pierwiastkowego urządzenia, ale i co do téj zmiana jest bliską i konieczną. Przełożony téj Ochrony p. Łysakowski przez lat 12, prawie od samego jéj założenia, sumienny i pracowity przewodnik dzieci do niéj uczęszczających, umarł w samym końcu tego roku w grudniu. Komitet tymczasowo zaopatrując potrzebę téj Ochrony z zupełném zaufaniem mógł powierzyć dalsze jéj prowadzenie wdowie zmarłego przełożonego p. Maryannie Łysakowskiej, któréj macierzyńskiego i roztropnego postępowania z dziećmi przez tyle lat doświadczył.

Dwa nowe zapisy powiększyły fundusze stałe Ochron. Testamentem z r. 1864 Sz. Teodora Czermińska zapisała Ochronom złp. 1000. Sz. Czermińska była z gorliwością i zamiłowaniem Opiekunką Ochron przez lat trzy w pierwszych początkach ich istnienia w mieście naszém. Przez utratę zdrowia oderwana od tego zajęcia, dowiodła po długim przeciągu czasu pamięci swojéj o ubogich dzieciach, któremi przez całe życie lubiła się zajmować. — Drugi dar śp. Karol Treutler de Traubenburg obywatel krakowski testamentem z r. 1861, w ilości złr. 1000, Ochronom przekazał, trwałe i wdzięczne zostawiając wspomnienie tego dobrodziejstwa swego.

Rada miasta przyszła i tego roku w pomoc Ochronom summą złr. 400, a Prezydent Dr. Dietl w dzień Ś. Józefa, imienin swoich, nadesłał dla nich dar złr. 75.

Ogólny dochód kassy Ochron w tym roku okazuje wprawdzie niejaki remanent na rok 1868. Zważywszy jednak, że do tego dochodu wliczoną jest pozostałość

roku przeszłego szczęśliwym zbiegiem okoliczności dość znaczna, okazuje się, iż bez téj pozostałości wydatki byłyby przewyższyły dochód o 500 złr. około. Przestroga w tém mieści się dla roku bieżącego 1868, że tylko z wynalezieniem usilnością Komitetu jakiegoś nadzwyczajnego dochodu, zrównoważyć będzie można w tym roku dochody uszczuplone z powodu kosztownego jakkolwiek bardzo korzystnego przebudowania domu Ochrony IIéj, z wydatkami zwiększonemi kosztem utrzymywania tejże Ochrony, które procent od fundacyi Jw. X. Biskupa Łętowskiego w części tylko pokrywa. Dlatego też musimy ponowić tu polecenie Zakładu Ochronek sercom naszych współobywateli, Komitet albowiem nic obmyśleć i wynaleść nie zdoła, w czémby od uczuć szlachetnych i życzliwego udziału światłéj publiczności nie zależał.

Koszt żywienia dzieci wynosił w tym roku ogółem złr. 2147 c. 64, a rozłożony według wydanych 61,668 porcyj żywności, czyni na głowę dziecięcia przychodniego centów $3^4/_{10}$ około, licząc w to już żywność służących w tych Ochronach. Powiększenie kosztu żywienia, w porównaniu z latami dawniejszemi, tłumaczy się podrożeniem wszystkich artykułów żywności.

~~~~~~~~~~
~~~~~~~~~~

II.

Ruch dzieci.

Ochrona I. św. Kajetana na Wesołéj.

Z r. 1866 zostało	chłopców	45	dziewcząt	69	razem	114
w r. 1867 przybyło	„	24	„	20	„	44
						158
Ubyło	„	19	„	42	„	61
			Zostaje na rok 1868		razem	97

Ochrona II. św. Stanisława na Kleparzu.

Z r. 1866 zostało	chłopców	38	dziewcząt	46	razem	84
w r. 1867 przybyło	„	22	„	19	„	41
						125
Ubyło	„	29	„	26	„	55
			Zostaje na rok 1868		razem	70

Ochrona III. św. Józefa na Piasku.

W grudniu 1866 przyjęto chłop. 24 dziewcząt 36 raz. 60.

Ochrona IV. św. Elżbiety na Kazimierzu.

Z r. 1866 zostało	chłopców	29	dziewcząt	30	razem	59
w r. 1867 przybyło	„	16	„	14	„	30
						89
Ubyło	„	14	„	14	„	28
			Zostaje na rok 1868		razem	61

Dzieci miejscowych pozostaje w Ochronie 1éj z końcem 1867 r. 6.

III.

Skład komitetu *)

Opiekun Seredyński, który ulegając prośbom Komitetu zajmował się utrzymywaniem kassy do końca r. 1866, zdał ją Sz. Michałowi Gierszy kasyerowi Arcybractwa Miłosierdzia i Banku Pobożnego, na Członka Komitetu następnie powołanemu. Tu można tylko powtórzyć wyznanie serdecznéj wdzięczności Szanownemu Seredyńskiemu za podjęcie się i pełnienie gorliwe obowiązku kasyera przez przeciąg czasu dwuletni, w chwili kiedy skutkiem nagłéj śmierci Opiekuna Hahna porządek kasowy właśnie był ucierpiał. W składzie komitetu innéj nie mamy do zapisania zmiany, jak że do otwartéj na nowo Ochrony IIIéj św. Józefa mianowana została Opieka szczegółowa. w osobach pp. hr. Heleny Małachowskiej i Anny Helclowej, pp. Franciszka Paszkowskiego i Dr. Ferdynanda Weigla.

---

*) W tytule III. pod tą nazwą „Skład Komitetu" roku przeszłego 1866 zaszła pomyłka, która się obecnie prostuje: Udział Szanownego Hoszowskiego Prezesa Towarzystwa Dobroczynności, w zatrudnieniach Komitetu i staraniach około dobra Ochron nie był, jak wyrażono, „kilkoletni" — lecz kilkunastoletni.

Obecnie skład Komitetu jest następujący:

Opiekunka Główna . . . . .

O p i e k u n k i:

1. Helclowa Anna.
2. Hallerowa Julia.
3. Jabłonowska Kżna Marya.
4. Małachowska hr. Cecylia.
5. Małachowska hr. Helena.
6. Paliszewska Józefa.
7. Potocka hr. Katarzyna.
8. Rzewuska hr. Taida.
9. Weglcńska Apolonia.

Opiekun Główny Archidiakon K. K. X. Antoni Rozwadowski, prałat.

O p i e k u n o w i e:

1. Dunajewski X. Albin.
2. Helcel Ludwik.
3. Jakubowski Dr. Maciej (wice-prezes).
4. Krywult Adam.
5. Muczkowski Stefan (sekretarz).
6. Paszkowski Franciszek.
7. Rembowski Edward.
8. Rzewuski hr. Leon.
9. Rydzowski Andrzej.
10. Seredyński Hipolit.
11. Weigel Ferdynand.
12. Strauss Józef.
13. Żabiński Józef.

O p i e k a s z c z e g ó ł o w a O c h r o n:

Ochrona I.

Węgleńska Apolonia.
X. Dunajewski Albin.
Seredyński Hipolit.

Ochrona II.

Rzewuska hr. Taida.
Rzewuski hr. Leon.

Ochrona III.

Helclowa Anna.
Małachowska hr. Helena.
Paszkowski Franciszek.
Weigel Ferdynand.

Ochrona IV.

Potocka hr. Katarzyna.
Małachowska hr. Cecylia.
Jakubowski Dr. Maciej.
Rembowski Edward.

Naukę katechizmu udzielali X. Wójcikowski i X. Szpernoga.

Pomoc lekarską w Ochronach nieśli Op. Dr. Jakubowski, Dr. Kremer Aleksander i Dr. Sciborowski.

IV.

Fundusze stałe Ochron.

Majątek Ochron stanowią:

I. Nieruchomości.

1. Dom wraz z ogrodem „pod Wandą“ zwany, na przedmieściu Wesoła pod l. 141 Dz. VI. położony, na którego zakupno, oraz odnowienie oprócz summ zebranych dawniéj przez Szanowne Towarzystwo Dobroczynności w Krakowie, użytemi zostały następujące fundusze stałe:
   a) złp. 1000 z zapisu Jana Styczyńskiego.
   b) „ 1200 z daru JEks. X. Schindlera Jana.
   c) „ 274 gr. 24 z daru od Polek w Dreznie.
   d) „ 500 z daru Op. Apolonii Węgleńskiej.
   e) „ 600 z daru Wojciecha Kornela Stattlera.

2. Dom przy ulicy Krowoderskiéj na przedmieściu Piasek pod L. 44 Gm. VII. (Nr. 131 Dz. IV.) w Krakowie położony, po Domu Schronienia dla sierot płci żeńskiéj, przez Komitet Ochron w posiadanie objęty, w r. 1867 w zupełności odrestaurowany, na którego odnowę między innemi obróconym został kapitał 1000 złp. z daru śp. kasztelana Franciszka Wężyka pochodzący, dawniéj na realności Nr. 305/6 Gm. III. (Nr. 191 Dz. I.) w Krakowie ubezpieczony, a przez obecnych właścicieli spłacony.

II. Kapitały hipoteczne.

Na rzecz Komitetu Ochron ubespieczone są następujące kapitały:

		Złpol.
1)	Na dobrach Mydlniki w powiecie Krakowskim, z zapisu ś. p. Franciszka Ciesielskiego, pozostała resztująca summa	306
2)	Na realności przy ulicy Mikołajskiéj pod L. 627 Gm. V. (Nr. 435 Dz. I.), z następujących funduszów powstały kapitał	3600
	a) z zapisu ś. p. ks. Antoniego Bystrzonowskiego Dziekana Kapituły Katedralnéj Krakowskiéj, złp. . . . 3000	
	b) z daru Józefa i Estery z Szembeków Głębockich, złp. 500	
	c) z daru Anny Popielowej, Anny Moszyńskiej i Józefa Głębockiego złp. 100	
3)	Na realności pod L. 331 Gm. III. (Nr. 211 Dz. I.), w Krakowie położonéj, z zapisu ś. p. Aleksego Wężyka	500
4)	Z zapisu ś. p. Elżbiety Skotnickiej, ostatniéj woli rozporządzeniem z d. 2 i 3 sierpnia 1844 r. uczynionego, na realności pod L. 265 Gm. II. (Nr. 20 Dz. I.) w Rynku Głównym w Krakowie położonéj, intabulowanym jest obowiązek właścicieli opłacania rocznie na rzecz domów Ochron kwoty 1000 złp., co przedstawia kapitał	20.000
	Uwaga. Wedle osnowy tegoż testamentu „fundusz ten nigdy i przez nikogo na inną nieruchomość nie ma być przeniesiouym, i na téj realności pozostać ma.“	
5)	Z zapisu Jks. Biskupa Łętowskiego na realności Nr. 231 i 2 Gm. IX. (Nr. 508 Dz. I.), w Krakowie na Podzamczu położonéj intabulowana summa	3000
6)	Z zapisu ś. p. Kunegundy Mączyńskiej z d. 21 maja 1853 r., z mocy obligu z d. 7 lipca 1864 na realności L. 50 Dz. I. (Nr. 21 Gm. I.) ubespieczony hipotecznie kapitał	1000
	Zniesienie . .	28,406

Z przeniesienia złp. 28,406

7) Z zapisu ś. p. Romana Dobrzańskiego na realności Nr. 21 Dz. I. (Nr. 340 Gm. III.) w Krakowie ubespieczona, pod dożywociem małżonki zmarłego p. Fryderyki Dobrzańskiej zostająca summa w monecie srebrnéj brzęczącéj 13,000

Uwaga. Komitet Ochron z powodu ciążącego na summie téj dożywocia, dotąd żadnych od niéj nie pobiera procentów.

8) Z daru sukcessorów ś. p. Franciszka Hahna na realności pod L. 265 Dz. I. (Nr. 401 Gm. IV.) w Krakowie przy ulicy Sławkowskiéj intabulowana summa 2000

9) Z zapisu ś. p. Anny Szastrowej, na realności pod L. 374 Dz. I. (Nr. 559 Gm. V.), przy placu Panny Maryi w Krakowie, intabulowana summa 4000

10) Z zapisu ś. p. Teodory Czermińskiej na realności Nr. 431 Dz. I. (Nr. 61 Gm. I.) w Krakowie ubespieczony kapitał 1000

Razem . . . 48,406

III. Kapitały w obligacyach rządowych lub innych papierach publicznych.

1) Z zapisu ś. p. Franciszka Ciesielskiego Złr. summa 1250
w obligacyach indemizacyjnych okręgu rządowego Krakowskiego, a mianowicie Nr. 5973 na 1000 złr., 8400 i 19,269 po 100 złr., Nr. 4131 na 50 złr.

2) Dar obywatela m. Krakowa niewiadomego nazwiska, w dzień zaślubin J. C. A. Mości Franciszka Józefa I. w obligacyi pożyczki narodowéj winkulowanéj Nr. 24,599 . . . 500
w depozycie c. k. kassy głównéj krajowéj w Krakowie zachowany.

Zniesienie . . 1750

Z przeniesienia złr.	1750
3) Fundusz ś. p. Józefa Muczkowskiego:	
a) obligacya indemnizacyjna Nr. 19,326 na	100
b) 3 sztuk obligacyj pożyczki narodowéj po 20 złr., Nr. 2421, 3234 i 5465 razem	60
4) Fundusz ś. p. Heleny Hallerownej w obligacyach indemnizacyjnych Nr. 2052 i 2168, każda po 500 złr., razem	1000
5) Fundusz ś. p. hr. Alfredowej Potockiej w obligacyi indemnizacyjnéj Nr. 4521 na . . .	500
6) Fundusz ś. p. Klary z Hahnów Rygerowej, w obligacyach indemnizacyjnych Nr. 4398 na	500
7) Fundusz ś. p. Wojciecha Paszkowskiego w obligacyach indemnizacyjnych	250
a mianowicie Nr. 16,443 i 18,590 po 100 złr., Nr. 4213 na 50 złr.	
8) Fundusz ś. p. Tomasza Świetlika, w obligacyi pożyczki narodowéj winkulowanéj Nr. 64,299 na	120
9) Fundusz ś. p. Bartłomieja Ciesielskiego w obligacyach indemnizacyjnych Nr. 18,579, 18,580 i 18,581 po 100 złr.	300
10) Fundusz Józefa Żabińskiego, w obligacyi indemnizacyjnéj Nr. 15,409 na	100
11) Fundusz ś. p. Julii z Szembeków Grefkowiczowej, w obligacyach pożyczki narodowéj Nr. 233,390 na 100 złr., Nr. 24,557, 32,535 i 32,536 po 20 złr., razem	160
12) Fundusz po b. Domu Schronienia dla sierót płci żeńskiéj w liście zastawnym galicyjskim Ser. IV. Nr. 377 na złr.	500
w depozycie c. k. kassy głównéj krajowéj zachowany.	
13) Fundusz ś. p. ks. Tomasza Szczepanowskiego, w obligacyi indemnizacyjnéj Okręgu rządowego krakowskiego winkulowanéj Nr. 1300 Lit. A. na złr.	250
w skutek wyraźnego zastrzeżenia dawcy	
Zniesienie	5590

Z przeniesienia złr. 5590

w depozycie Arcybractwa Miłosierdzia i Banku Pobożnego w Krakowie zachowany.

14) Fundusz Jana Nepomucena Waltera (syna) ku uczczeniu pamięci ś. p. Jana Waltera ojca, wniesiony w listach zastawnych Królestwa Polskiego w kwocie złp. 1500 a mianowicie: listy zastawne 3 Okresu II. Seryi Nr. 224,561 na 150 Rubsr. i Nr. 260,465 na 75 Rsr. czyli złp. . . 1500

15) Fundusz ś. p. Jana Gralewskiego w listach zastawnych Królestwa Polskiego Nr. 50,140 na Rsr. 150 czyli złp. 1000
oraz obligacya indemnizacyjna Nr. 337 na złr. . . . . — 50

16) Funducz ś. p. Jana Kantego Wentzla w listach zastawnych galicyjskich po 100 złr. w. a. N. 19,048, 21,084 — 200
oraz obligacya indemnizacyjna Nr. 2897 na złr. . . . . — 50

17) Fundusz Kaspra Molęckiego, los loteryjny Arcyksięcia Rudolfa Nr. 9, na złr. . . . . — 10

18) Fundusz Jks. Biskupa Łętowskiego w obligacyach indemnizacyjnych, a mianowicie: Nr. 821, 9293, 11,267, 11,577 po złr. 1000. Nr. 246, 477, 2610, 3739 po 500 złr. Nr. 2820, 4799, 18,227, 18,847, 19,957 po 100 złr. razem złr. . — 6500

19) Fundusz ś. p. Karola Treutlera w obligacyach indemnizacyjnych Nr. 5360 na 1000 złr. Nr. 1015, 2308, 5095, 17,076 po 100 złr. razem — 1400

Razem złp. 2500 złr. 13,800

Bilans.

Majątek Ochron wynosi więc:

a) monetą polską w kapitałach, papierach publicznych wedle nominalnéj wartości 50,906 złp. czyli złr. . . . . 12,726 kr. 50

b) walutą austryacką w papierach publicznych wedle nominalnéj wartości złr. 13,800

Razem złr. 26,526 kr. 50

nie licząc w to wartości dwóch wyż wymienionych nieruchomości.

V.

Spis darów w Ochronach złożonych w r. 1867.

Data	
	Ochrona I. św. Kajetana.
Styczeń	Opiekun ks. Dunajewski złr. 1 na podwieczorek dla dzieci.
Kwiecień	Op. Helcel 16 strucel i 6 butelek wina na święcone.
	Op. hr. Helena Małachowska 15 złr.
Czerwiec	Towarzystwo sztuk pięknych 5 złr.
Lipiec	NN. 10 złr. dla miejscowych dzieci.
Sierpień	N. 2 złr. na podwieczorek.
Wrzesień	Op. główny ks. Prałat Rozwadowski 5 złr. na podwieczorek.
Październik	JEks. ks. Schindler koszyk winogron i śliwek.
Listopad	Ks. Kanonik Godlewski dwie kopy kapusty.
Grudzień	Op. Dr. Jakubowski złr. 1 na orzechy dla miejscowych dzieci.
	Ks. Olessy Wikary od śgo Mikołaja złr. 1.
	Op. hr. Helena Małachowska 10 złr. na odzież dla miejscowych dzieci.
	JEks. Ks. Schindler koszyk jabłek i orzechów
	Ochrona II. św. Stanisława.
	Op. główny Ks. Prałat Rozwadowski na owoce dla dzieci 5 złr.
	Op. hr. Rzewuski na obuwie i odzienie 100 złr.

Data	
	Ze skarbonki w Ochronie 74 $^{1}/_{2}$ c.

Ochrona III św. Józefa.

Data	
Grudzień 2	P. Bensdorf książeczek dla dzieci 32, obrazeczków 60.
2	P. Armółowicz kiełbasek dla dzieci 20.
2	P. Bartl bułek dla dzieci 40.
5	P. Szajrich rogalków 20, jabłek 60.
9	P. Dr. Kremer na owoce złr. 1.
18	Op. hr. Małachowska na potrzeby dziecinne złr. 5.
23	Kże. Lubomirski drzewko dla dzieci z przyborami i na podwieczorek wraz na potrzeby dzieci złr. 10.
24	Op. Helcel strucli 15, wina butelek 4.
31	Op. Dr. Weigel na pierwsze potrzeby dziecinne złr. 5.

Ochrona IV. św. Elżbiety.

Data	
Styczeń	Dr. Sciborowski na pierniczki złr. 1.
	Op. hr. Cecylia Małachowska na podwieczorek złr. 1.
Luty	Op. hr. Cecylia Małachowska na oporządzenie zaniedbanéj dziewczynki złr. 3.
	Op. Dr. Jakubowski na orzechy złr. 1.
	Op. hr. Cecylia Małachowska na koszulki płótna 12 łokci.
Kwiecień	Op. hr. Cecylia Małachowska pół funta bawełny.
Czerwiec	Ks. Dudkiewicz Kan. Lat. obrazków dla dzieci 33.
Sierpień	Op. główny Ks. Prałat Rozwadowski na sprawienie odzieży dla biednéj dziewczynki i na zabawę złr. 5.
Listopad	Op. główny Ks. Prałat Rozwadowski na śniadanie w dniu uroczystości św. Katarzyny złr. 2.

Data	
Listopad	P. Ilming 100 bułek po 1 cent., 150 bułek po 1 $^1/_2$ cent.
Grudzień	Op. hr. Cecylia Małachowska na sukienkę dla jednéj dziewczynki, na zrobienie 6 par skarpetek złr. 3.
	Ks. Wołek Kom. Jen. XX. Augustyanów na podwieczorek złr. 1.
	Op. hr. Cecylia Małachowska na ubranie cieplejsze dla jednéj sieroty złr. 3.
	Op. hr. Cecylia Małachowska na żywność i trzewiki dla sieroty złr. 2.
	Op. Dr. Jakubowski na orzechy złr. 1.

VI.

Składki stałe roczne w r. 1867.

---

	złr.	cent.
Baranowski Teodor	10	—
Bętkowski Jan	2	50
Dembińska Wiktorya za utrzymanie sieroty w Ochronie I.	80	—
Dembińska Wiktorya jako składkę . . .	12	—
Dunajewski ks. Albin	7	50
Estreicherowa Antonina	5	—
Friedlein Józef	10	—
Grzybowski ks. Prałat kat.	25	—
Helcel de Sternstein Ludwik	100	—
Jabłonowska księżna Marya	50	—
Jastrzębska Marya	50	—
Krasińska hr. Emilia	234	22½
Kremer Dr. Aleksander	5	—
Krywult Adam	5	—
Kirchmayer Wincenty	75	—
Małachowskie hr. Cecylia i Helena . . .	25	—
Muczkowski Stefan	5	—
Potocka hr. Arturowa	288	75
Potocka hr. Katarzyna	250	—
Paliszewska Józefa	50	—
Paszkowski Franciszek	25	—
Pękalski ks. Piotr	3	—
Rozwadowski ks. Prałat	50	—
Zniesienie	1364	97½

	zł.	cent.
Z przeniesienia	1364	97 ½
Rydzowski Andrzej	25	—
Strauss Józef	5	—
Sciborowski Dr. Władysław	3	—
Szymonowicza Elżbieta	5	50
Tupy ks. Eugeniusz	3	—
Teliga ks. k. k. k.	25	—
Wolff Wincenty	25	—
Wojtarowicz ks. Biskup	25	—
Walter Jan. Nep.	10	—
Ogółem	1491	47 ½

VII.

Dary jednorazowe.

	złr.	cent.
Dobrzańska Fryderyka	25	80
Dr. Dietl Prezydent w dzień imienin	75	—
Helcel Anna	100	—
Helcel Ludwik	10	—
Karwicki Wincenty z puszki	25	11
Glixelli Władysław	37	—
S. G.	10	—
Ofiara zebrana przy otwarciu Ochrony III. .	30	65
Przedrzymirski	1	—
Ziembiński z puszki	6	14
Ogółem	320	70

VIII.

WYKAZ KASSY

z roku 1867.

Tytuły	PRZYCHÓD	w gotowiźnie zł.	cent.	Tytuły	ROZCHÓD	w gotowiznie zł.	cent.
I.	Pozostałość z r. 1866	1061	46½	I.	Pensye i zasługi	863	16½
II.	Składki stałe roczne	1491	47½	II.	Żywność	2147	64
III.	Dary jednorazowe	320	70	III.	Opał, pranie, światło	358	96
IV.	Opłata od dzieci	142	68	IV.	Sprawunki i reparacye	808	94
V.	Zasiłek od rządu i gminy . . .	950		V.	Lekarstwa	18	2
VI.	Odsetki od funduszów hipotecznych	519	86	VI.	Opłaty rządowe i stęple . . .	141	31½
VII.	Odsetki od papierów procentowych	434	4	VII.	Czynsze	203	90
VIII.	Czynsze	120		VIII.	Koszta druku	31	45
IX.	Na stały fundusz śp. Treutlera .	1000		IX.	Podatki, assekuracye i odsetki .	237	86½
X.	Spłacony kapitał śp. Wężyka .	282		X.	Zakupno papierów procentowych	1054	—
XI.	Zwrot awansów	15	60		Ogółem . .	5865	24½
XII.	Sprzedaż starych papierów . .	4	77		Pozostaje z d. 31 grudnia 1867 .	477	34½
	Ogółem . .	6342	59			6342	59

IX. ZESTAWIENIE MIESIĘCZNE.

przychodów Komitetu Ochron małych dzieci w Krakowie na rok 1867.

Miesiące	I. Składki stałe		II. Dary jedno-razowe		III. Opłata od dzieci		IV. Zasiłek rządowy i gminny		V. Czyn-sze		VI. Odsetki od fun-duszów		VII. Odsetki od pa-pierów publicz.		VIII. Na stały fundusz		IX. Spła-cone kapi-tały		X. Zwrot awansu		XI. Sprzedaż starych papierów		Przychód summa-ryczny	
	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.
Styczeń	122	—	—	—	3	8	—	—	60	—	—	—	20	22	—	—	—	—	—	—	4	77	210	7
Luty	209	25	35	80	11	82	—	—	—	—	16	5½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	272	92½
Marzec	89	25	81	14	14	—	—	—	—	—	13	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	197	39
Kwiecień	113	75	13	—	8	30	—	—	60	—	327	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	522	85
Maj	36	25	137	—	4	98	550	—	—	—	20	83	98	82	1000	—	—	—	—	—	—	—	1847	88
Czerwiec	26	25	—	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	33
Lipiec	460	47½	—	—	6	68	—	—	—	—	38	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	505	87½
Sierpień	76	25	—	—	29	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	282	—	5	60	—	—	393	15
Wrzesień	124	25	—	—	9	93	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	534	18
Październik	116	25	—	—	15	21	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	156	46
Listopad	83	75	13	11	13	30	—	—	—	—	76	25	315	—	—	—	—	—	—	—	—	—	501	41
Grudzień	33	75	40	65	18	—	—	—	—	—	12	20½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104	60½
	1491	47½	320	70	142	68	950	—	120	—	519	86	434	4	1000	—	282	—	15	60	4	77	5281	12½
Pozostałość w kassie z d. 1 stycznia 1867 r.																							1061	46½
Ogólna summa przychodu . . .																							6342	59

X. ZESTAWIENIE MIESIĘCZNE

rozchodów Komitetu Ochron dla małych dzieci w Krakowie według tytułów.

Miesiące	I. Pensye i zasługi		II. Żywność		III Opał pranie i światło		IV. Sprawunki i reparacye		V. Lekarstwa		VI. Opłaty rządowe i stęplowe		VII. Czynsze		VIII. Koszta druków		IX. Podatki assekuracya i odsetki		X. Zakupno papierów procentowych		Rozchód sumaryczny	
	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.	złr.	c.
Styczeń	110	—	136	55	12	3	13	53	—	—	—	—	52	20	—	—	17	61	—	—	341	92
Luty	30	—	176	25	49	39	43	75	18	2	—	—	—	—	—	—	8	67	—	—	326	8
Marzcc	34	50	154	83	31	62	33	77	—	—	2	53	—	—	—	—	—	—	36	50	293	75
Kwiecień	132	—	176	77	26	15	10	75	—	—	5	12½	50	70	3	12	10	30	—	—	414	91½
Maj	30	—	153	62	70	70	28	22	—	—	102	50	—	—	25	23	38	79	983	—	1432	6
Czerwiec	49	50	165	74	4	90	30	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	68
Lipiec	132	—	181	37	4	17	14	86	—	—	—	—	51	—	—	—	32	82	—	—	416	22
Sierpień	30	—	234	70	29	—	10	7	—	—	1	25	—	—	—	—	7	50	34	50	347	2
Wrzesień	47	—	193	92	17	77	285	94	—	—	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	546	13
Październik	119	50	188	86	4	72	125	22	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	488	80
Listopad	30	—	193	93	39	19	21	72	—	—	28	40	—	—	—	—	72	17½	—	—	385	41½
Grudzień	118	66½	191	10	69	32	190	57	—	—	—	—	—	—	3	10	50	—	—	—	622	75½
	863	16½	2147	64	358	96	808	94	18	2	141	30½	203	90	31	45	237	86½	1054	—	5865	24½
Pozostałość z dniem 31 grudnia 1867 roku																					437	34½
Ogólna summa jako przychód ; . .																					6342	59

